

Vergaderjaar 2022–2023

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

32 761

Verwerking en bescherming persoonsgegevens

Nr. 1024

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 mei 2023

Bij brief van 10 februari jl., Kamerstukken 26 643 en 32 761, 971, heeft de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties u bericht over de voortgang van de uitvoering van de motie van het lid Marijnissen c.s. (Kamerstuk 35 510, nr. 21) en de motie van het lid Klaver c.s. (Kamerstuk 35 510, nr. 16). De Staatssecretaris berichtte u dat de verantwoordelijke Ministers u informeren over de voortgang met betrekking tot het opruimen van onrechtmatig en onbehoorlijk verwerkte afkomstgerelateerde indicatoren.

Mede namens de Minister voor Rechtsbescherming en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, treft u de derde en tevens laatste voortgangsrapportage over de uitvoering door mijn Ministerie van motie 21 aan. Mijn eerdere rapportages zond ik u bij brieven van 6 juli 2022 en 4 oktober 2022.¹

In mijn brief van 6 juli 2022 is voor elke organisatie van mijn ministerie beschreven op welke wijze de uitvoering heeft plaatsgevonden en wat de bevindingen waren. Bij brief van 4 oktober 2022 gaf ik een aanvulling van de resultaten en een vooruitblik op het opruimen van verwerkingen van afkomstgerelateerde indicatoren die niet rechtmatig en behoorlijk zijn bevonden.

De bij het opruimen betrokken JenV organisaties hebben de geselecteerde verwerkingen gestaakt en hebben de systemen, processen en/of formulieren aangepast. Op die manier wordt geborgd dat in de toekomst onrechtmatige of onbehoorlijke registraties van afkomstgerelateerde indicatoren kunnen plaatsvinden. Hieronder informeer ik u, in alfabetische volgorde, over status van het opruimen bij de verschillende organisaties.

¹ Kamerstukken 26 643 en 32 761, nrs. 895 en 920. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/10/04/kamerbrief-nazending-uitvoering-motie-21-door-het-ministerie-van-justitie-en-veiligheid>.

Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) deelt bij de uitstroom van een vreemdeling van de opvang naar een gemeente, de afkomstgerelateerde indicatoren «ras», «etniciteit» en «religie» niet met de gemeente. De eerder verrichte registraties worden verwijderd conform de van toepassing zijnde selectielijsten² nu de afkomstgerelateerde indicatoren rechtmatig in het primaire proces worden verwerkt.

Het Directoraat-Generaal Migratie (DGM) van mijn ministerie gebruikt in het kader van de aanpak overlastgevers geen afkomstgerelateerde indicatoren in de Top-X lijsten. De afkomstgerelateerde indicatoren «nationaliteit» en «veilig land van herkomst» zijn geschrapt en met terugwerkende kracht verwijderd. Deze factoren zijn niet relevant voor de vraag, of een vreemdeling in aanmerking komt voor de Top X-aanpak. DGM heeft alle gegevens, waaronder die over de afkomstgerelateerde indicator «nationaliteit» die in het kader van het Gemeenschappelijke Gebeurtenissen Incidenten Beeld (GGBI) zijn verzameld, vernietigd. Ketenpartners zijn verzocht (eventuele) GGIB gegevens uit mailboxen te verwijderen.

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV) deelt de afkomstgerelateerde indicator «nationaliteit» niet bij de aanvraag van escorts door de Kmar en ook niet voor het proces Vervoer. In het kader van het proces Verwijderbaarheidscheck/ presenteerbaarheidscheck, registreert de DTenV niet het van «land van herkomst». De eerder verrichte registraties worden verwijderd conform de van toepassing zijnde selectielijsten³ nu de afkomstgerelateerde indicatoren rechtmatig in het primaire proces worden verwerkt.

De Directie Personeel en Organisatie (DP&O) van mijn ministerie heeft de registratie van de afkomstgerelateerde indicator «geboorteplaats» van medewerkers in het Leer Management Systeem verwijderd.

De Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) gebruikt voor het risicomodel «Erkend referenten» geen afkomstgerelateerde indicatoren.

Het College gerechtelijke deskundigen (NRGD) verwijdert conform de van toepassing zijnde selectielijsten⁴, de registraties van de afkomstgerelateerde indicatoren «geboorteplaats» en «nationaliteit» op het aanvraagformulier voor een registratie als gerechtelijk deskundige.

De politie heeft de formulieren met de afkomstgerelateerde indicatoren «geboorteplaats» en «etniciteit» vernietigd. In beide gevallen gaat het om handmatige screeningsformulieren waarvan de afkomstgerelateerde indicatoren zich reeds rechtmatig in de informatiesystemen van de politie bevonden. De formulieren zijn niet met netwerkpartners of andere derden gedeeld.

De formulieren waarbij een vinkje indiceert of een potentieel slachtoffer van mensenhandel een bepaald land van herkomst heeft, zijn niet geschoond. Hoewel land van herkomst niet betrokken is, is geweest of zal zijn bij de risicobeoordeling, heeft het gegeven meerwaarde, omdat het bijdraagt aan een fenomeengericht zicht op de aard en omvang van mensenhandel. Deze inzichten stellen de politie in staat maatregelen nemen om slachtoffers vroegtijdig uit uitbuitingssituaties te halen. Het

² Stcrt. 2021, nr. 17848-1. De selectielijst bevat de gestructureerde opsomming van werkprocessen en de waarderingen (bewaartermijnen) van de informatie in relatie tot processen. Informatie komt na bepaalde tijd voor vernietiging in aanmerking of is blijvend te bewaren. De werkprocessen kennen waar mogelijk een hoog abstractieniveau.

³ Zie voetnoot 2.

⁴ Zie voetnoot 2.

behoud van deze formulieren is dus in het belang van de (potentiële) slachtoffers van mensenhandel. Tot slot zijn deze formulieren slechts toegankelijk voor speciaal hiertoe geautoriseerde politiemedewerkers. Deze formulieren worden vernietigd op het moment dat de bewaartermijn is verstreken. Ook deze formulieren zijn en worden niet met netwerkpartners of andere derden gedeeld.

De Raad voor Rechtsbijstand (RvR) is gestopt met de verwerking van de afkomstgerelateerde indicator «nationaliteit» in het kader van een subsidieaanvraag van justitiabelen voor een medisch haalbaarheidsonderzoek.

De documentatie waarin deze informatie was verwerkt is verwijderd.

De Reclassering vernietigt conform de vastgestelde bewaartermijnen, documenten in het archief die nog gegevens bevatten over het «geboorteland van de ouders». De documenten zijn tot aan de vernietiging alleen toegankelijk voor reclasseringswerkers die een actuele, wettelijke taak uitvoeren t.a.v. betrokkenen.

Tot slot, de Stichting Recht en Overheid verzamelt niet de afkomstgerelateerde indicator «geboorteland» in het kader van de selectie voor het trainee programma en heeft reeds verzamelde informatie verwijderd.

Met deze brief rond ik rapportage over de derde en laatste fase van de uitvoering van motie 21 door mijn ministerie af. De afkomstgerelateerde indicatoren zijn geïnventariseerd, beoordeeld en zonodig opgeruimd.

Meer in het algemeen heeft de uitvoering van de motie het bewustzijn van de verwerking van afkomstgerelateerde gegevens vergroot.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius